

Deres ref.:

Vår ref.:

Saksbehandler/dir.tlf.:

Sted/Dato:

Valnesfjord, 08.07.22

HØRINGSVAR PÅ NOU 2021:11 SELVSTYRT ER VELSTYRT

Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse (NKBUF), jobber for at barn, ungdom og unge voksne skal kunne være aktive og delta i samfunnet. Dette gjelder på alle livsarenaer, men vi har et spesielt ansvar for å følge opp rundt tilpasset fysisk aktivitet.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en viktig tjeneste for å styrke arbeidet for likestilling og deltakelse på ulike arenaer i samfunn og hverdagsliv. Det er derfor viktig å tydeliggjøre retten til BPA.

Vår kompetansetjeneste erfarer at tilbudet til de som trenger tjenester av sin kommune blir fulgt opp svært ulikt. Vi har et ansvar for å følge opp det nasjonale knutepunktet Fritid for alle som ble etablert av HelseDirektoratet i 2007, og mottar årlig mange henvendelser fra brukere av tjenester, pårørende og ansatte i kommuner som har spørsmål rundt feltet støttekontakt, kultur- og fritidsdeltakelse. Spørsmålene tydeliggjør at mange kommuner ikke i tilstrekkelig grad følger opp den lovpålagte tjenesten støttekontakt eller gir tilstrekkelig støtte slik at personer til å delta i aktiviteter sammen med andre på sin fritid.

Vi vil i vårt høringsvar kommentere noen av forslagene:

Situasjonsbeskrivelse

Retten til BPA er praktisert ulikt i kommunene. Noen kommuner tolker BPA til å være en helseordning, en måte å organisere omsorgstjenester i hjemmet på for de med store behov. BPA som likestillingsverktøy er ikke i samme grad forstått og akseptert. Det er nødvendig å tydeliggjøre formålet med BPA. Selvbestemmelse og ansvar for eget liv må gjelde på alle arenaer, også utenfor hjemmet. BPA vil ofte ha elementer av behov for bistand i hjemmet, men må ikke stoppe der. BPA må tydeliggjøres som et likestillingsverktøy for å oppnå samfunnsdeltakelse.

Nytt navn

NKBUF støtter forslaget om å endre navn til Selvstyrt personlig assistanse (SPA). Vi mener at bruk av begrepet selvstyrt gir et tydeligere signal om at personen selv er i styringen.

Ny forskrift om selvstyrt personlig assistanse

Velges det en ordning hvor Selvstyrt personlig assistanse fortsatt skal innvilges av kommunene, er det nødvendig å redusere mulighetene for tolkninger rundt bruk av ordningen. Det bør derfor utarbeides tydelig og kortfattet hva formål og kriterier for ordningen skal være.

NKBUF støtter forslaget om å vedta en forskrift for SPA som tydelig beskriver at formålet med tjenesten er å bidra til likestilling ved at personer med funksjonsnedsettelse skal kunne leve et mest mulig selvvalgt og selvstendig liv. Forskriftens liste over hvilke aktiviteter og arenaer som kan omfattes av retten til assistanse bør eksemplifiseres. Den som får innvilget tjenesten SPA må videre få stor grad av mulighet til å bestemme hvordan ordningen skal brukes.

Nødvendig antall timer

Vi erfarer i kontakt med enkeltpersoner at dagens BPA ikke i i god nok grad tar et utgangspunkt i behovene en person har til å delta for eksempel i fritidsaktiviteter. Skal SPA bli et godt likestillingsverktøy er det nødvendig at en tildeles tilstrekkelig antall timer.

Det er også viktig at kommunene kan tilby veiledning og oppfølging når for eksempel en person ønsker å ta del i en selvvalgt fritidsorganisasjon. Oppfølging i en inkluderingsprosess vil for mange være avgjørende for å kunne oppleve en god start som medlem av for eksempel et kor eller en idrettsaktivitet.

Det bør også være mulig å kunne søke om flere timer når personen kanskje skal delta på treningsleir eller en kort ferietur sammen med familie eller venner som planlegges på kort varsel.

Dagliglivets gjøremål – behov for utvidelse av arenaer

NKBUF støtter forslaget om en helt nødvendig utvidelse av arenaer hvor assistanse fra SPA kan brukes. Det er viktig at ordningen kan brukes på alle arenaer i samfunnet der den enkelte har behov for assistanse for å kunne delta. For våre målgrupper er det viktig at dette omfatter barnehage, skole, SFO, høyere utdanning, fritidsaktiviteter og ferie.

CRPD og forankring i lovverk

FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) vil kunne gi en viktig rettesnor for at SPA kan bli en god tjeneste for alle som har behov for selvstyrt personlig assistanse.

Utvalget har kommet med mange gode og viktige forslag for å forbedre dagens ordning med brukerstyrt personlig assistanse. Vi ønsker nå lykke til med det videre arbeidet.

Vennlig hilsen

Anders Midtsundstad

Faglig leder,
Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse (NKBUF)